

Toen hij den volgende morgen er zich van overtuigde, dat de arrestant een arm mensch was, schonk hij hem nog een roebel en 50 kopeken en bood hem aan, hem buiten het dorp te geleiden.

Achter het dorp toonde hij hem twee wegen, de eene was de weg, die door de Overheid bepaald is, om de gevangenen langs te geleiden, de andere weg voerde tot vrijheid. De gevangene koos den eersten weg en kwam op de bestemde plaats aan. Dit voorval had verder geen kwade gevolgen. De Duchobaz, André Popow, was tot gemeentevader van het dorp Orlowa gekozen.

Toen zijn voorganger hem het ambt wilde overdragen en hem de boeken met het zegel wilde overgeven, verklaarde Popow, dat dit geen rechtvaardige dingen waren. Hij wilde deze plichten niet op zich nemen en zou ook in dat ambt niet optreden. Aanstaande werd hij gevangengenomen, en wellicht is hij nog in Tiflis in de gevangenis.

Toen de gouverneur van Tiflis de Duchobazengemeenten wilde bezoeken, werd aan 13 Duchobazzen bevel gegeven voor de veiligheid van den weg te zorgen, daar er zich roovers vertoonden. Zij moesten met wapenen verschijnen, maar zij kwamen ongewapend. Op de vraag, waarom zij ongewapend verschenen waren, luidde hun antwoord, dat zij geen wapenen noodig hadden, want ingeval zij roovers tegenkwamen, zouden zij noch op hen schieten noch hen slaan, maar trachten hen door overreding te bewerken. Tevens verklaarden zij, dat zij aan de regering elken dienst weigerden. Ook degen werden gevangengenomen en naar Tiflis gezonden. In de gevangenis te Jelisabethpol bevonden zich 120 Duchobazzen. Een deel van hen werd gevangengenomen, omdat zij verklaarden, niet meer als reservisten te willen dienen, en ander deel, omdat zij geweigerd hadden, een of ander gemeentelijk ambt op zich te nemen.

Vele van deze lieden wederstonden den eisch, om in de gevangenis hunne kleeren te verwisselen, zoodat zij met geweld daartoe moesten gedwongen worden. Sommigen bleven alleen met hun ondergoed gekleed en wilden van de gevangenis niets gebruiken als alleen brood en water.

Om te verstaan, wat het voor de Duchobazzen zeggende, de wapenen naar te leggen, moet men weten, welke betekenissen in den Kaukasus de wapenen hebben. Men draagt ze niet alleen uit gewoonte of welstaanshalve, maar men meent dat dit voor iedereen onvoorwaardelijk noodig is. Gewapend gaat men naar de stad en legt men bezoeken af; gewapend begeeft men zich op reis; gewapend wordt arbeid verricht en het wapen gebruikt, om zich tegen aanvallen van dieven en roovers te kunnen verdedigen. Daarom was de verlatenheid hunner wapenen voor de Duchobazzen van groote betekenis. Zij gaven daarmede te kennen, dat zij er alles voor over hadden, om het te toonen dat het hun ernst was, dat zij het kwade niet door middel van geweld wilden bestrijden.

Men had in den nacht van 28 tot 29 Juli besloten tot verdranding van alle wapenen. Te gelijk had dit plaats in het gebied van Kars, in het gouvernement Jelisabethpol, en in een deel van het gouvernement Tiflis. De tijd en de plaats werd door de ouders voor de jongeren verborgen gehouden.

Om de Overheid op een dwaalspoor te leiden, lieten de ouders op 4 plaatsen voorbereidende maatregelen nemen. De politie kreeg er toen de lucht van en verscheen op alle 4 plaatsen, maar vond niets. Bij het begin van den nacht werden de ouders de plaats aan, waar de jongeren de wapenen moesten heenbrengen.

Op gelijke wijze werden in de andere streken, waar de Duchobazzen zich bevonden, de wapenen vernietigd.

Duitschland. Provinciale Synode van Oost-Pruisen en Silezie.

Het volgende overzicht van de handelingen der genoemde Synode geeft een overzicht van den toestand van de Evangelische kerk in genoemde landen.

In de provincie Koningsberg hadden de behoudenden de meerderheid. Eenstemmig nam men een motie aan, waarbij werd uitgesproken, dat slechts die predikanten tot zegen der kerk arbeiden, die op den bodem der belijdenis staan. Het besluit om een verzoek te richten tot de regering, om bij de benoeming van nieuwe professoren meer dan tot hertoe acht te geven op de reinheid der leer, werd aangenomen met 68 tegen 53 stemmen. De Silezische provinciale Synode bevestigde met groote meerderheid, dat men bij het benoemen van professoren in de Godgeleerdheid zou acht geven op de belijdenis meer dan tot hertoe het geval was.

Dit besluit werd met groote meerderheid genomen. De Koningsberger Synode getuigde eenstemmig tegen het doel.

De Synode van Breslau verklaarde, dat het de plicht was van de kerk, om met alle middelen tegen het doel te ijveren, en hoopte, dat de regering maatregelen in dien geest zou nemen.

In Silezie werd over de vele kerkelijke collecten geklaagd, en geprotesteerd tegen het houden van verlotingen voor Christelijke doeleinden. De Oost-Pruisische Synode kan er zich in verheugen, dat de arbeid in de provincien op het gebied van in- en uitwendige zending, de Gustaaf-Adolf-vereeniging enz. enz. toegenomen is, en betreurt het, dat de verschillende onthoudingsvereenigingen op den achtergrond traden, die gedeeltelijk door het nieuwe streven naar matigheid werden overvleugeld. Ook verzocht men den minister van eeredienst den aanbouw van Evangelische bedehuizen te bevorderen.

In de Silezische Synode klaagde men er over, dat de regering minder vrijgeveest was bij het bouwen van een Evangelische kerk te Krainsoph dan bij de gelijktijdig gebouwde Roomsche kerk te Keulendorf.

De Oost-Pruisische Synode wees er op, dat de catechisatie niet bij de nieuwweretsche Zondagschool mocht achtergesteld worden. Men sprak er ook over het houden van conventielen en meende dat dit te bestrijden was door de vermeerdering van geordende predikanten, door goddienst-oefeningen buiten den gewonen tijd en door het steeds begeleiden der dooden naar het kerkhof, hetwelk of door een predikant, of door diakenen, of door schoolmeesters in kerkdienst moet geschieden. Klachten over het verstoren der Zondagsrust en het toonen der danstijd werden steeds luid. Men moest helaas ook opmerken, dat de gemeentelieden bij het verlaten van het kerkgebouw zich naar den herberg begaven. Over het algemeen is het dus geen verblijdend tafereel, dat er van het kerkelijk leven in Silezie en Oost-Pruisen opgehangen wordt.

WINKEL.

Door Kinderen.

HET VIJFDE GEBOD.

II.

Eenige maanden gingen voorbij. De ritmeester rustte uit van de vermoeienissen des oorlogs, en verheugde zich met zijn ouders in het genoeglijk leven dat allen thans leidden. Er was nu ook weer vrede in 't land, en de burgers konden weder ongestoord aan hun werk gaan, gelijk de boer zijn oogst binnen halen.

Op zekeren morgen verscheen de postbode aan de woning van Kurzhagen. In dien tijd had zulk een bode in kleine plaatsen weinig te doen. De meeste menschen kregen nooit een brief, en de post kwam op vele plaatsen slechts maar eens of tweemaal in de week.

De ritmeester opende den zwaren brief, met een groot gezegde voorzien, dien de bode gebracht had en hij las:

»Waarde Heer Ritmeester!

Komenden Donderdag hoop ik met nog drie kameraden, allen in dienst van Z. M., bij u te gast te komen. Gij zult ons wel een goede ontvangst bereiden. Hartelijk gegroet van

Uw oude vriend

JOACHIM HASS VAN ZIETEN.

De ritmeester uitte een kreet van blijde verrassing toen hij dit las. Zijn oude generaal zou nu zijn gast wezen! Dadelijk liep hij naar de huiskamer en riep zijn ouders toe: »Generaal Von Zieten komt Donderdag! We moeten zorgen voor een goed onthaal. Dat heeft de oude aan mij verdiend!»

»De generaal!» riep de oude boerin verschromt, »zoo'n groot heer. Wat moeten we doen?»

»Wel,» sprak Kurzhagen, »generaal Von Zieten is een goed en vrooom man, en zal het ons niet lastig maken. Hij kan met alle menschen omgaan, moeder, wees maar gerust en kook eens heel lekker. We zullen er evenwel nog iemand bij vragen om te helpen, want er komen nog drie andere heeren.»

Moeder echter liet zich niet gerust stellen, en zag er schrikkelijk tegen op, tot vader eindelijk zei:

»Hoor eens, jongen, ik vind het best dat die heeren hier komen en hoop ook dat ze smakelijk eten en drinken zullen, maar wij, uw moeder en ik, degenen niet in zulk goed gezelschap. Gij moet hen ontvangen en met hen tafelen. Het zou ons niet passen, en we zouden ook niet op ons gemak zijn.»

Wat de zoon ook praten mocht, het hielp niet. Op 't laatst gaf hij toe. Generaal Von Zieten was zoo goed als zijn woord en verscheen Donderdags met de drie heeren. 't Waren alle oude bekenden van Kurzhagen, en het wederzien was dan ook recht hartelijk.

Om één uur in den middag zou men, gelijk in Duitschland gebruikelijk is, gaan eten. Kurzhagen ging zijn gasten voor naar de kamer, waar een linke maaltijd stond aangericht. De heeren zett'en zich neder, doch meteen sprak de generaal:

»Maar Kurzhagen, waar zijn toch uw ouders? 't Is waar, we zijn pas een half uur hier, maar ik heb ze nog niet eens gezien. En als ik 't wel heb, is er hier ook niet voor hen gedeekt. Gij eet toch natuurlijk met hen aan één tafel.»

Kurzhagen raakte wat verlegen, en Von Zieten zag intusschen veelbetekenend de heeren aan. Allen wisten zeer goed wat er kort geleden met den officier was voorgevallen, die zoo trotsch was geweest. Er heerste even stilte, toen sprak de gastheer:

»Och, waarde heer generaal, wat zal ik u zeggen! Ik heb zelf er op aangedrongen, maar mijn ouders...»

Von Zieten begreep alles. Kort van stot, vroeg hij niets meer, stond op, stapte met groote schreden de kamer uit, en men hoorde zijn zware voetstappen door 't huis weerklinken. 't Daurde echter niet lang of hij kwam weer, maar nu arm in arm; de generaal in 't midden, moeder rechts en vader links.

»Zietoo,» sprak de generaal, »nu zijn we eerst voltallig. 'k Heb al gezegd dat het vrouwtje beneden stoelen zal brengen en borden. En nu, heeren, schikt wat op. Want deze mijn vrienden moeten naast mij aan tafel zitten.»

De oude Kurzhagen en zijn vrouw wisten niet hoe zij 't hadden. Maar tegen den veldheer, die voor 't heele Oostenrijksche leger niet bang was, viel weinig te doen. Hij had, juist als hij in den oorlog ook deed, al doorgetast en zoo overwonnen. Maar daarbij was die groote heer in zijn prachtige kleeding zoo vriendelijk en eenvoudig, dat zij zich spoedig geheel op hun gemak gevoelden. Na 't gebied werd er opscheffing, en weldra deed elk den maaltijd, die trouwens goed was, eer aan. Von Zieten praatte druk met de oude lieden en dan weer met de andere aanwezigen; de tijd vloog om.

Ten slotte begon men elkaars gezondheid te drinken. 't Eerst stond Von Zieten op, vulde zijn glas en het opheffend, sprak hij:

»Mijne heeren, ik drink op het welzijn der brave ouders van een verdienstelijken zoon, die bewijst dat een dankbare zoon beter is dan een hoogmoedige ritmeester.»

Nu begreep Kurzhagen dat de generaal wist wat er gebeurd was. De gezondheid der ouders werd gedronken, en die van vele anderen bovendien. En toen Von Zieten en de heeren des avonds afscheid namen, was men wederzijds over den dag meer dan voldaan. Moeder Kurzhagen kon maar niet begrijpen, dat de vriendelijke oude heer, naast wien zij had gezeten, dezelfde veldheer was, die zoo veel en zoo dapper had gevochten, gelijk haar zoon haar dikwijls vertelde. Hij zou nog wel eens weeten komen, hoopte zij. Dat is evenwel niet gebeurd. Want Von Zieten had veel te doen en was dimaal gekomen, om eens aan zijnouden vriend Kurzhagen te toonen, hoe hoog hij dien liefde voor zijn ouders schatte. Ook kregen hoogmoedige menschen een les. Want natuurlijk werd het overal bekend, dat Von Zieten in Parchim was geweest. Het heile stadje was trouwens uitgelopen, om den grooten man te zien.

Een jaar daarna bevond generaal Von Zieten zich op Sans-Souci, anders gezegd Buitenzorg, een slot, dat koning Frederik de Groote had laten bouwen en waar hij gaarne op vertoefde. De generaal en nog andere krijgsversteren zouden daar bij den koning den maaltijd gebruiken. Of nu 't gesprek niet vlotte of dat denouden Von Zieten den tijd was lang viel, genoeg, tegen het einde van den maaltijd hoorde een der heeren, die dicht bij den generaal zat, zoo iets als een gesnoerk. Hij zag op, en bemerkte dat zijn buurman ongemerkt was ingedut en nu zat te knikbeholten. Dat was natuurlijk niet beleeft jegens de overige gasten en vooral niet jegens den koninklijken gastheer. Juist wilde de buurman dan ook Von Zieten stiljes uit den slaap wekken, toen koning Frederik, die al lang had bespied dat Von Zieten een uitje vijf, haastig wenkte en fluisterde: »Laat hem slapen, mijn-

heer. Hij heeft zoo menigen nacht voor ons gewaakt; hij mag wel rusten.»

Kort daarop werd Von Zieten vanzelf wakker. Als militair en als gast beide voelde hij zich minder op zijn gemak over zijn slaapzucht. Doch de koning deed alsof hij niets had gemerkt, en iedereen was zoo wijs eveneens te doen. De generaal dacht dus niet anders dan dat hij maar even de oogen geloken had, en niemand het had gezien. Anders had hij misschien geen vrijmoedigheid gehad om te doen wat hij nu na den maaltijd deed, namelijk te vertellen wat hij in Parchim had gedaan. Trouwens Frederik en Von Zieten gingen vertrouwelijk met elkaar om. Zij hadden in den oorlog wel naast elkaar op een bos takken in het woud bij 't wachttuurf's nachts geslapen, en veel lief en leed gedeeld.

AAN VRAGERS.

Kortheidshalve vatten we verschillende vragen diitaal saam. Zij betreffen toch alle 't zelfde: Begint de zotte eeuw met 1900 of 1901?

Een eeuw heeft 100 jaren. Gaan we nu terug tot de eerste eeuw en tot het jaar 1 (dat echter nooit zoo geheten heeft), dan was dit jaar natuurlijk eerst om toen de 12 maanden vol waren. En er moesten 100 zulke jaren verlopen eer de eeuw vol was. Passen we dit nu maar toe op de 19e eeuw, dan blijkt dat 1900 voorbij moet zijn, eer de zotte eeuw begint.

We hebben echter al vroeger opgemerkt, dat het niet precies uitmaakt is, wanneer onze jaartelling begint. Eerst vele eeuwen na de geboorte onzes Heeren is men begonnen van die geboorte af te rekenen, en 't is wel zeker dat we op 't oogenblik verder zijn dan 1897 jaren er na. Doch nu te veranderen zou alles in de war sturen, en tot niets nut zijn. De twintigste eeuw begint alzoo met het jaar 1901, d. i. over vier jaar.

Vraag 3 luidt: Waar is het volk der Aborigines te zoeken?

't Antwoord is: overal. Want Aborigines is niet anders dan een naam voor de oorspronkelijke bewoners eens lands. 't Woord is Latijn en wijst op den oorsprong van iemand of iets. Meestal echter duidt men er de oorspronkelijke inwoners mee aan van een land, waar zich later ook andere volken hebben gevestigd en sterk in getal zijn geworden. Zoo zijn de Maoris de oorspronkelijke bewoners van Nieuw Zeeland, waar nu veel Engelschen wonen, en de Roodhuiden de Aborigines van N.-Amerika, die nu grootendeels door allerlei andere volken zijn verdrongen.

HOOGENBIJK.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Den WelEerw. Zeergel. Heer Dr. A. KUYPER.

Mijnheer de Redacteur!

Beleefd verzoek ik u een plaatsje in de *Heraut* voor onderstaande regelen.

Mocht ik reeds menig jaar met lust en soms met veel zegen de *Heraut* lezen, ik meen en weet ook zeker, dat velen met mij de laatste weken bij het lezen derzelfde niet gesticht, maar veel meer moesten bedroefd worden, wanneer wij zoo week aan week er bij bepaald worden, hoe broeders, die nog voor weinige jaren als ware broeders in Christus met elkander verkeerden, thans *public* in hevigen pennestrijd tegen elkander overstaan.

Zoo moeten wij, ongeleerden, tot de vraag komen: Waar moeten wij thans heen met het Schriftwoord Hebr. 13 vers 7, waar staat: »Gedinkt uwer voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst hunner wandeling,» daar toch al die geleerden, die wij in den laatste tijd hun recht zien betwisten, juist allen onze voorgangers zijn, die met de kerkreformatie van 1886 voor ons optrokken, opdat wij, kleine lieden, op hen diende hen zouden volgen. Maar wat zien wij nu? De zaken met Prof. De Savornin Lohman nog niet eens geëindigd, of nieuwe strijkeleenen komen over een anderen weg aanrollen.

Als wij lezen *Heraut* 20 Dec. 1896 (stuk pleidooien) vinden wij in 't bovengeschikt, dat de predikant met eenige kerkeraadsleden en leden der gemeente van de Geref. kerk (A) te Oudbeijerland overging tot de kerk van Ds. Van Lingen. Zoo wenschte ik, mijnheer de Redacteur, u beleefd te vragen, of wij thans weer zijn teruggekeerd tot den tijd der gemeente te Corinth, als het daar luidde: »Ik ben van Paulus; en ik van Apollus; en ik van Cefas; en ik van Christus. (1 Cor. 1 vers 12.) Mogen wij alsoo in onze dagen spreken: Ik ben van Dr. Kuyper; en ik van Dr. Ravinck; en ik van Ds. Van Lingen? In plaats van niet liever den naam der kerk te noemen, waartoe wij behooren? Zou de H. Geest dan ook thans niet spreken door den mond zijns dienstknechts: Is Christus gedeelt? Is Paulus voor u gekruist? enz., (vers 13), waar toch al deze heeren, als dienstknechten Gods, voor weinige jaren te samen ons het Woord Gods predikten en naar ik vermen ook thans nog (al verschillen zij in 't instituut der kerk) één geloof, één doop, één belijdenis verkondigen?

U dankzeggende

UEd. Dw. Dr.

JOH. DOES.

Lid der Geref. Kerk. (Vinkenstr.)

Zaandam, 22 Dec. 1896.

De schrijver heeft volkomen gelijk. Onze uitdrukking had anders moeten zijn. Even verkeerd als het in anderen is, dat ze van de kerk van Dr. Kuyper spreken, even verkeerd is het van ons geweest van de kerk van Ds. Van Lingen te spreken. Dat doen wel Lutherseken; die noemen hun kerk naar Luther. Maar dat mogen geen Gereformeerden doen, die nooit spreken zullen van de kerk van Calvijn.

RED.]

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken

BEROEKEN: Gaastmeester C. A. R. H. Pel, te Schraard. — Kamerik, Joh. S. La. gen. te Oldedroek op de Veluwe. — Velp B. L. van der Valk, te Scheveningen. — Terneuzen, R. W. de Jong Bz, te Holten. — Barendrecht, J. D. van der Munnik, te Zaandam. — AANGENOMEN: Nieuwe- en St. Joonstland, H. Kwant, cand. te Groningen.

BEROEKEN: Hoogwoud (toet) G. A. Lolicma, te Boskoop. — Zuillchem c. a. (toet) J. G. Gobius du Sart, te Emmes-Holten. — Nieuwe-Buinen c. a. B. F. Mossel, cand. — Gouda, J. G. Deur, te Zeiten c. a. — Beekbergen, G. van der Giesen, te Leuzen. — Rhoon, H. J. Noteboom, te Geldermalsen. — Kedichem en Schellinkhout, B. Broers C. J., cand. te Zuidland. — Standdaarbuiten, H. A. Leemans, te Oosterswijk (gem. Kedichem). — Rheden, J. Hoekstra, te Heteren. — Hithem (ol. Middellburg), J. Senlijn, te Foudgum c. a. — Goes, H. ten Kate, te Amerongen.

AANGENOMEN: Langerak ber. de Lek, Ph. F. Faber, cand. te Monnikendam. — Nieuwe- en St. Joonstland, H. Kwant, cand. te Groningen. — Leijk en Kabauw, B. Zoete te Augustinusg.

BERDANK: Hattum, L. Balk, te Rumpst. — Nederlangbroek, J. J. C. van Toorenbergen te Genemuiden. — Overzande c. a., A. Timmermans, te Terneuzen. — Oud-Vosmeer, H. Kwant, cand. te Groningen. — Rozendaal en Nispen, E. C. Jungius C. G., te Leeuwarden. — Schierpenzeel en Beekbergen, G. Vellenga, te Kootwijk. — Schore c. a., P. J. van der Meulen, te Baarland. — Aversath (bij Tiel), B. Broers, cand. te Zuidland. — Eerbeek, (toet) W. Voors, te Kninre. — Aagtekerke, J. van den Bergen, te Varsveld c. a. — Elburg, F. F. J. van der Plasse, te Gouda. — Wijk aan Zee c. a., J. W. Swaan, te Wichmond. — Geervliet, Ph. F. Faber, cand. te Monnikendam. — Odijk, J. W. F. Roth, te Besoijen. — Vinkhuizen, A. Renier, te IJselmuiden c. a. (cl. Kampen). — Rotterdam, J. H. Gunning Jr., te Utrecht. — Rotterdam, D. J. Karres, te 's-Gravenhage. — Hoog-Blokkland, J. J. van Ingen, cand. te Utrecht. — Velzen, A. J. Ruys, te Oegstgeest.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt beleefd verzocht, de abonnementsgelden over het 4de kwartaal, geëindigd 31 Dec. 1896, ten bedrage van f. 1.20, per postwissel over te maken aan de Administratie.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

J. A. WORMSER.

Directeur-uitgever.

Amsterdam, Jan. 1897.

Advertentien.

L. G. WEISZ & Co.,

Commissionairs in Effecten.

Prinsengracht bij de Prinsenstraat,

No. 157,

AMSTERDAM.

Pohlschröder's Staalpantser Brandkasten,

aan ALLE zijden (ook ACHTER) veilig voor INBRAAK, welke veiligheids wederom gebleken is bij de bekende inbraak in het Braziliaansche Consulaat alhier.

CATALOGUS op aanvraag verkrijgbaar.

MEYJES & HÖWELER, Amsterdam. - Damrak 19.

Op het nummer letten s. v. pl.

P. VAN EIJK.

Firma JOHANNES KRAMER & Co.,

DAM 15-17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden & DEPOSITO 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Galden worden op vertoon terugbetaald.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Erfenissen:

Door de heeren Veenhuysen en Schouten, van wijlen mej. M. G. Beems f. 396.33/2.

Aan Contributies:

Door den heer A. S. J. Dekker, te Goes f. 66; door Ds. H. J. Allaart te Harlingen f. 136.50; door den heer G. J. van Goor, te Kampen f. 127; door den heer L. A. Kemp, te Herwijnen f. 68.50; door Ds. A. Schouten Wz., te Willemstad f. 84.25; door den heer M. J. van Wijk, te Ede f. 98.50; door den heer J. van Ginkel te Nijmegen f. 39.50; door den heer A. C. Brouwer te Dokkum f. 105.60; door den heer R. D. Hoornstra, te Makkum f. 121.50; door den heer P. Poima, te Buitenpost f. 145.25; door den heer R. Steltman, te Leek f. 37; door den heer S. de Jong Ez., te Enkhuisen f. 37.50; uit Andijk f. 2, samen f. 55; door den heer P. Ruyke te Waddinxveen f. 24; door den heer J. de Haan te Zevenbergen f. 30.50; door den heer C. Karzen te Naarden f. 62; door den heer E. Noteboom te Schoonhoven: uit Bergambacht f. 19.50, uit Grootammers f. 2.50, uit Polshoek f. 14.50, uit Schoonhoven f. 54.50, uit Vlist f. 6, uit Wilinge Langerak f. 26.50, uit Zevender f. 10.50, samen f. 134; door den heer K. Dingemans A. te Grijspeker f. 35.50; door den heer G. J. M. Oudenampsen St. te Zutphen f. 142; door den heer T. van den Brink te Renkum f. 31.50; door den heer Abr. Maas te Vrouwepolder f. 9; door den heer Jb. Vinhuizen te Middellburg f. 27.50; door den heer Jan van Zanten te Zeist f. 144; door den heer J. H. Slothouwer te Zeiten f. 56.75; door Ds. F. W. J. Wolf te Lopik f. 37.50; door den heer J. Wolfswinkel te Schiedam, te storting f. 175; door den heer H. J. Vosselman te Schierpenzeel f. 34; door den heer H. Peters te 's-Hertogenbosch f. 22; door Ds. P. A. Veenhuizen te Workum f. 2.50; door Ds. A. van Dijken te Aalten f. 2; door den heer G. ter Meulen te Gossel f. 19.

Aan Collecties: (voor de Theologische faculteit). Van de Geref. kerk te Harlingen f. 45.01/2; van idem te 's-Gravenhage f. 14.12; van idem te Winschoten f. 19.15/2; van idem te Veendam f. 14.33; van idem te Velp B. f. 12.50; van idem te Dedemsvaart f. 15.00; van idem te Beerta f. 4.40; van idem te Bellingwolde f. 2.34; van idem te Oostwold f. 8.40/2; van idem te Menden f. 5.30; van idem te Midwold f. 7.50; van idem te O. Pekela f. 14.18; van idem te Pijlsart f. 17.87; van idem te Willemstad f. 10.02/2; van idem te Appingedam f. 15.77; van idem te Bierum f. 16.15; van idem te Deltzijl f. 19.05/2; van idem te Garrelsweer f. 10.50/2; van idem te Loppersum f. 6.37; van idem te Heteren (halve collecte) f. 10.05/2; van idem te Heteren (halve collecte) f. 2; van idem te Zeiten f. 6.15; van idem te Ten Post f. 14; van idem te Sliddeburen f. 4.65; van idem te Sudum f. 7.50; van idem te Spijk

Voor den meestbiedende te Koop:

Jaargangen 1882 tot 1884 en 1886 tot 1893 van DE HERAUT. Hoogst enkele nummers ontbreken. Bovendien vele nummers uit de jaargangen 1879 tot 1881.

Franco te bevragen, onder lett. B. K., aan het Bureau van dit blad.

Bij GEERs. HUGÉ, te Rotterdam, zal, bij gezamenlijke deelneming verschijnen:

DE BRIEF

van den H. Apostel Paulus aan die van Epheso verklaard en toegest, DOOR

PETRUS DINANT,

in zijn eerv. leven getr. Bed. des Goddel. Woords te Rotterdam.

Compleet in 3 deelen f. 12.50.

Prospectus en proefblad op aanvraag te bekomen.

De uitgever garandeert de teekenaars, dat dit werk door hen binnen de eerstvolgende 10 jaren niet in prijs zal verminderd worden.

DE KINDERDOOP,

beschouwd met betrekking tot het bijzondere, kerkelijke en maatschappelijke leven, DOOR

J. A. WORMSER.

Derde Druk.

MEET EENE INLEIDING VAN

Mr. GROEN VAN PRINSTERER

en een kort woord vooraf van den zoon des schrijvers. Prijs f. 0.90.

De Uitgever:

N. V. Boekhandel,

voorheen HÖVEKER & WORMSER.

Amsterdam.

Dit blad is Blijden: dit blad betan den Ull insendinge kunnen voor

Dan

Moet het overgeven? als straf voor ken heeft, zo gestraffe vol meene gratis onder de Chi in onze Indle kers, werkt Betschoenen gratis meer: vuur ophoud het door tot is het dus on natiën. Perkt niet meer in, zich grijpen, leven te ver dit dan ook van negerstat tig onder ello slotte geheel aardbodem y bijna geheel verdwenen, e koperkleurige te bestaan. E bleven stamm groepeerings der historie weinige, die ondergegaan. Schriftuurlijke te zeggen, v Amalek en v lijk zien we d gehele stam dwijzen kunn gemoord, en ingelijkt, dat bestaan noch eigenaardig k natiën meer men dus zeg verval voert, heele sociale waar God ten geef, zulk e Hieruit vol dat »de geme ten slotte geh afgoderij ver vallen en soc De vierkric eeuwen, schi Japan vertoon het tegendeel Saracenen o Grienland e bestaande insi zijn deze str selt er nog met het voor zelfs zijn na der stam, to miljoenen n oude tradities ontkend, dat dween, toch meeste volke ook in ander onderling ver leven hebben king der a gedoopt wer het nu vast der gemeene de volstrekte schelijk gesla blijft reeds v volkeren in h en overgege veel zwakker zeer wezenlij gratie» voor Ook bij de verst afgedot kannibalen, i heele ontstie ken. Wat ze wildering en altoos in st inwonende k nade Gods.

Toen Jan zijne apostele wijst alre volk des Vaders Geestes, rum